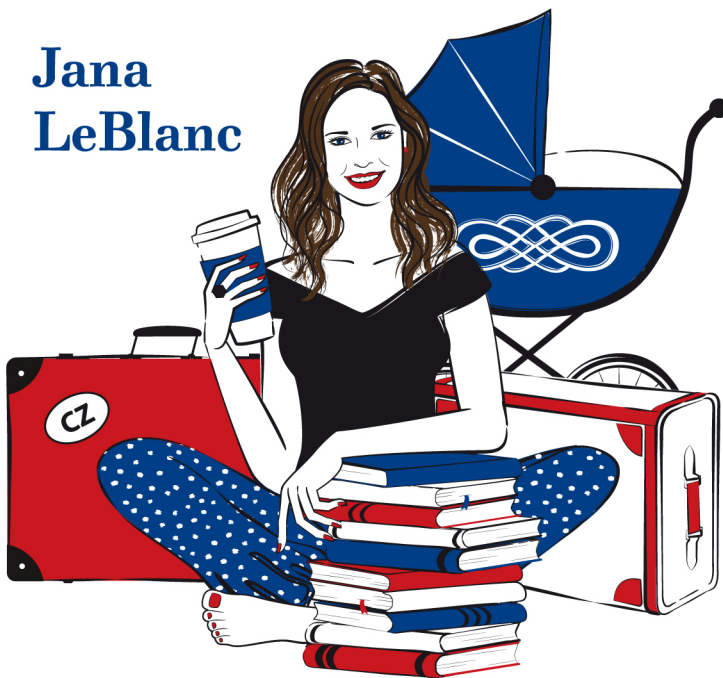

MOJE bejby AMERIKA

Co vám nikdo neřekne o životě v cizině

Jana
LeBlanc

MLADÁ FRONTA

Moje bejby Amerika

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Jana LeBlanc

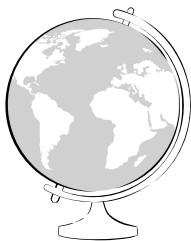
Moje bejby Amerika – e-kniha
Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

MOJE *bejby* AMERIKA

Co vám nikdo neřekne o životě v cizině

Jana LeBlanc

MOJE
bejby
AMERIKA

Co vám nikdo neřekne o životě v cizině

Jana LeBlanc

MLADÁ FRONTA

Všechny příběhy, o kterých v této knize píšu,
se skutečně staly. A všechny věty, které jsem
zaznamenala v přímé řeči, doopravdy zazněly.

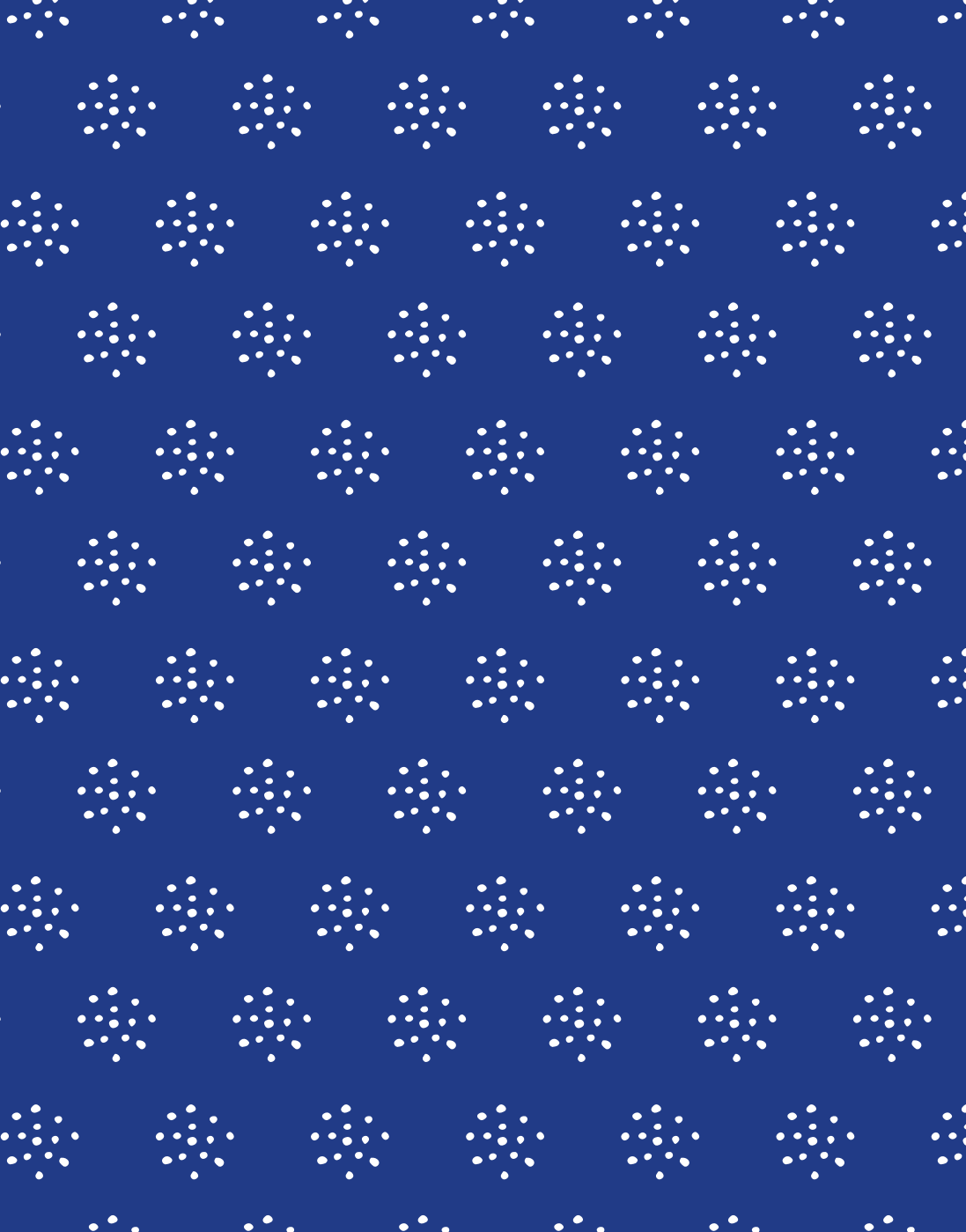
Někde jsem však změnila jména lidí,
kteří se oněch událostí účastnili
nebo kteří ony věty pronesli.

Udělal jsem to, abych ochránila
jejich soukromí anebo abych jim splnila přání,
že nechtějí, abych o nich psala.

Text © Jana LeBlanc, 2018
Illustration © Martina Pavlová, 2018
ISBN 978-80-204-5048-7 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-204-5214-6 (ePDF)
ISBN 978-80-204-5213-9 (ePUB)
ISBN 978-80-204-5215-3 (Mobi)

*Velkému a malému B.,
mým milovaným Američanům*

Mamince a tatínkovi

*Pokud existuje kniha, kterou si chceš přečíst,
ale ještě nebyla napsaná,
pak jsi to ty, kdo ji musí napsat.*

Toni Morrison

*If there is a book that you want to read,
but it hasn't been written yet,
you must be the one to write it.*

Toni Morrison

✈️ ODLETY ➔

Kapitola 1

Sbalená do Ameriky

Vztah s mým mužem nezačal velkou vášní, možná právě proto drží. Tedy - zatím. Seznámili jsme se poměrně nepoe-ticky, v jednom baru v Praze, kam nás zlákala moje kama-rádka, jeho spolupracovnice. Já jsem se tři měsíce předtím vrátila po půlročním pobytu z Austrálie a chtěla jsem si udržet angličtinu. On byl americký diplomat toužící obo-hatit svůj chudý český slovník i o jiná slovíčka než *dobrý den, samozřejmě a pivo*.

Popravdě řečeno nevím, jestli je B. můj typ. Vlastně ani nevím, jestli mám nějaký typ, když nepočítám kritéria jako „vyšší, abych si při polibku musela trochu stoupnout na špičky, statný, aby uměl otevřít konzervu, protože v tom já denně selhávám, a s mozkiem v hlavě“. Už na druhém rande jsem si uvědomila, že moje kamarádka má pravdu,

když jediné kritérium, které používá při rozhodování o tom, jestli s dotyčným mužem zůstat, nebo ne, je otázka: „Když na něj myslíš, co cítíš?“ Já jsem cítila domov. A nesmírný klid. Víím, že ten by měl člověk hledat hlavně sám v sobě, protože hledat ho mimo je strašně zrádné. Ale nemohla jsem si pomoci: cítila jsem, že B. je mi přístavem, do kterého zapluju, když zuří bouře.

Do té doby, tedy do svých třiceti let, jsem měla pocit, že láska musí přijít jako sopečný výbuch, smršť, nezastavitelná vášeň. Že musí bolet a musí se kvůli ní trpět. Nikdy by mě nenapadlo, že se může dostavit nenápadně, pozvolna a tiše, jako jaro. A že jejím důkazem vůbec nemusí být kytka nebo šperk, ale... třeba sluchátka, která jsem jedno ráno našla na kuchyňském stole. Tlustá, brčálově zelená, jaká se používají na střelnici. Byl k nim připojený vzkaz: „Dnes budou zkoušet alarm, vždycky je to šíleně hlasitě. Nechal jsem ti na stole svoje sluchátka. Stay safe, my love.“ Nebo že důkazem lásky taky může být to, když mi partner po obědě přidělí větší půlku rozlomené sušenky. Tu, ve které je víc čokoládových kousků.

Coby chronicky zimomřivou mě rovněž těšilo, že i v tom největším mrazu si můžu hrát nohy o ty jeho, věčně teplé.

Zamilovávala jsem se postupně a s neustálou, racionálně se ozývající obezřetností, že vztah s někým, kdo se za deset měsíců odstěhuje šest tisíc kilometrů daleko a pak každé tři roky někam jinam, je... hloupost?! I proto jsem doufala, že muži vyšší, statní, konzervy otevírající, s moz-

kem a teplýma nohama a dělicí se o čokoládovou sušenku v můj prospěch se vyskytují i v Praze nebo v jejím blízkém okolí.

Náš vztah navíc od samého začátku ohrožovala moje bídná znalost jeho jazyka a jeho neznalost toho mého, stejně jako desítky více či méně rozkošných zmatků daných kulturami, ze kterých jsme pocházeli. Moje angličtina byla tenkrát navzdory pobytu v Austrálii asi na té úrovni, že když mi B. těsně před jedním důležitým rozhovorem popřál „break a leg“ (zlom vaz), zpovídáné herečce jsem se omluvila, sotva dosedla ke stolu, a utíkala jsem na toalety po smškách zjistit, kde si proboha zlomil nohu a jestli mám okamžitě přijet.

Jednou jsem se zdržela u něj doma výrazně déle než obvykle a on nechtěl, abych po půlnoci jela domů tramvají, takže se mě zeptal: „Chceš odvézt?“ Odpověděla jsem, že ne, ať si jde lehnout, že to zvládnu. Znali jsme se tenkrát ještě relativně krátce a já jsem nechtěla dát najevo, jak moc bych si přála, aby mě odvezl a já se nemusela trmácet tramvají přes půl města. A řekla jsem to taky proto, že jsem očekávala reakci ve stylu: „Ale tak pojď přece, je to kousek, já tě hodím, těch patnáct minut už mě nezabije.“ Prostě takovou typicky českou. Jenže můj budoucí manžel mě políbil, posadil se zpátky na gauč a řekl: „Ok, tak pa zítřa.“ Nenabídl se podruhé! Naštvaně jsem tenkrát odkráčela, vzala si taxík a v něm jsem si po telefonu stěžovala kamarádce, že B. neseběhl schody, nevytáhl z garáže auto,

neodvezl mě, a navíc se ještě tvářil, že absolutně nechápe, co mě tak rozhodilo. No to, že mě nepřemlouval! Protože s přemlouváním jsem se do té doby setkávala tak často, až jsem úplně zapoměla, že existuje i jiný druh konverzace než: „Dáš si jablko?“ – „Ne, díky.“ – „Ale je fakt výborný, šťavnatý, teď jsem ho utrhla v zahradě, co?“ – „Ne, babi.“ – „Ani kousek si nedáš?“ – „Babi, ne, nedám.“ „Takže – opravdu ne...?“

Navzdory tomu mi o pár měsíců později už byla jasná následující věc: buď se okamžitě rozejdeme, nebo se připravím na to, že zhruba za půl roku seberu svůj dosavadní život, zabalím ho do krabice, strčím k rodičům do sklepa a odstěhuju se do Spojených států. A přesně to se také stalo. Za půl roku jsem zamkla svůj nový byt a zalepila větší krabici s oblečením, dvěma páry bot a čtyřapůlkilovým česko-anglickým akademickým slovníkem, kterou jsem poslala lodí na východní pobřeží Spojených států. Lhala bych, kdybych řekla, že jsem to nedělala s obavami, zároveň však zamilovaná a natěšená. Odmalička jsem mívala velkou radost ze všeho nového a toužila jsem si vyzkoušet život v zahraničí. A Ameriku jsem vždycky milovala. Bavil mě její obrovský prostor, energie, cvrkot, rodičí se trendy. Imponovalo mi, že člověk tu může za jediný den slyšet desítky jazyků, v jakoukoliv hodinu sehnat tu nejzajímavější etnickou kuchyni. Líbila se mi pozitivita, barevnost a levné nákupy oblečení v obchodech, kde jsem se bez problému vešla do eska.

Přijela jsem těsně před Vánocemi, mými oblíbenými svátky. Když jsem zjistila, že největší vánoční dekoraci v hlavním městě představuje kýčovitě nazdobený, nepříliš vysoký smrk před Bílým domem, před nímž jsou místo stánků s horkým punčem a svařákem kolejnice, na kterých jezdí dětské vláčky, bylo mi teskno.

Brzy jsem pochopila, že když jsem říkala, že miluju Ameriku, znamenalo to, že miluju New York, protože nic moc jiného jsem neznala. Jenže New York není Amerika, ale mnohem víc, jak se říká. New York je spíš to, co Amerika nechtěla nebo nepřijala. A i toho jsem se jen tak letmo pocitově dotkla. Vzpomínám si na to, jak se mě pár dní po příletu kdosi zeptal, co si myslím o Washingtonu D.C. Odpověděla jsem, že zatím jsou moje pocity dost smíšené. Ani dnes nechci působit nevděčně, že jsem okamžitě nepodlehla jednomu z nejlepších měst Spojených států, místu, které nevzniklo spontánně, ale bylo pečlivě naplánováno, aby bylo praktické, dobře sloužilo a také se líbilo, byť je zbudované vlastně v bažině. A nemůžu říct ani to, že by se mi nelíbilo. Logicky na něm však bylo mnoho věcí, které mi připadaly cizí, a něco, co mi nesedělo. Bylo příliš rozlehlé, bylo tu příliš mnoho dálnic, zdálo se příliš úřednický strojené a ve většině čtvrtí přehnaně seriózní. Nešlo v něm jen tak povlávat a bavit se sledováním lidí v ulicích, protože v nich bylo víc veverek – těch velkých amerických veverek, které si skoro spleťete se zajícem – než kolemjdoucích. A když kolem nějací lidé chodili, byli sešněrovaní

v oblecích, kravatách, silonkách a dlouhých sukních s decentním rozparkem.

Abych ale byla spravedlivá, byly a jsou věci, které mě v D.C. baví. Od první chvíle se mi líbily stavby a domy, které nehyzdily nevkusné reklamy. Líbilo se mi, že je nikdo není čí sprejováním a že když chodím kolem a hledím vzhůru, nemusím se bát, že se mi boty mezitím oblepí žvýkačkami a psími výkaly. Oceňovala jsem, že na rozdíl od Prahy se po městě dalo chodit na podpatcích, aniž bych si u toho vyvrtila kotník nebo si po cestě na schůzku musela před návštěvou restaurace odřené podpatky na chodcích ve fast foodu zamalovávat fixou. Líbila se mi muzea, do kterých se dá tři sta šedesát pět dní v roce vstoupit úplně zdarma. Nebo okrasné japonské třešně – sakury –, které na přelomu března a dubna zbarví hlavní třídy dorůžova. Chodím se na ně dívat každý rok. Z města v tu dobu vyzařuje neuvěřitelně okouzlující atmosféra a sednout si na deku pod sakuru a nechat na sebe padat okvětní lísky je elektrizující zážitek.

Washington D.C. však v sobě měl od počátku cosi přitažlivého i v jiném smyslu. Fascinovalo mě, že ačkoliv Bílý dům i některé jiné státní budovy na první pohled vypadaly jako jakési větší figurky z lega, tedy podstatně méně majestátně, než jak se mi zdály ze záběrů v televizi, byly to instituce, které měly značný dopad na chod světa, a já jsem kolem nich denně procházela.

Líbilo se mi být toho součástí, zakoušet pocit, že přispívám k dějinám, ačkoliv reálně jsem pro to nic nedělala. Tedy kromě těch procházek. Chodila jsem tu opravdu hodně, neboť veřejná doprava buď neexistovala, nefungovala, nebo stála pět dolarů za lístek, což se mi zdálo jako neodpuštělný trest za její používání. A také bylo venku na rozdíl od Prahy většinou jasno. Slunce svítilo skoro pořád. Dokonce i v zimní dny, kdy výjimečně mrzlo nebo padal sníh.

Navzdory smíšeným pocitům z města jsem si byla pořád jistá vztahem s B., ačkoliv naše pražská láska se teprve tady stávala skutečným životem.

V tom americkém, alespoň v případě mého muže, vládla nekontrolovatelná posedlost zaplnit každý centimetr našeho bytu policí, stolkem, sedákem nebo jinou, na evropský vkus značně kýčovitou dekorací.

Co mě ale dráždilo víc než háčkováná dečka na mém nočním stolku, byl přístup mojí nové země a mého muže k čemukoliv, co se jakkoliv týkalo ekologie. Už v Praze jsem si lámala hlavu, jak jsem se já, která v dětství sbírala po vesnici noviny a doma na topení sušila pomerančovou kůru a která do směsného odpadu nehodí ani víčko od jogurtu, mohla zamilovat do člověka, jenž ráno otočí kohoutkem sprchy, načež si jde uvařit kafe, nasypat cereálie, přečíst e-maily a pak, když už odteklo asi tak tři sta litrů vody, do té sprchy teprve vleze. Přičemž v zimě si předtím ještě z obýváku dálkovým ovladačem nastartuje auto, aby se mu vyhřálo, než do něj nasedne.

Ve Spojených státech se můj ekoproblém stal ještě palčivější, když jsem sledovala, jak si můj muž v rychlém občerstvení nebere jeden ubrousek, ale rovnou patnáct, a celou hrst polštářových kečupů, ačkoliv na hranolky si vymáčkne dva. Slibný mi připadal fakt, že když jsem mu to řekla, zdálo se mu to aspoň hodné zamyšlení. Abych ho ještě víc povzbudila, objednala jsem na internetu speciální koše na tříděný odpad a naučila se zatínat zuby pokaždé, když jsem do nich přemísťovala plastovou láhev povalující se v klasickém odpadu. „Vážně,“ ptávám se vlastně doted, „proč to nehodíš rovnou tam?“ – „Promiň, zapomněl jsem.“ Pokaždé když tohle slyším, připadám si jako z jiné galaxie. Jak se dá zapomenout na odpadkový koš, který má člověk přímo na očích? Připadá mi to podobné, jako by mi řekl, že zapomněl třeba mrkat.

Na druhou stranu jsem usoudila, že v zemi, kde na chodbách domů chybí automatické spínače a svítí se ve dne v noci, kde záchodové mísy nemají dvě tlačítka, ale jen jedno (a na každé spláchnutí se oproti Evropě spotřebuje asi třikrát víc vody) a kde čtyři banány zabalí do dvou igelitových tašek a nechápou, proč je demonstrativně přendávám, začínám možná zbytečně zostra.

Definitivně mi to potvrdila návštěva rodinné známé. Sotva přijela, pojala podezření, jestli snad nemám obsedantně-kompulzivní poruchu, když za ní chodím, mačkám vypínače a prosím, jestli by si halenku, kterou má na sobě dvě hodiny, nemohla vyprat až zítra, aby do pračky velikos-

ti české garsonky hodila aspoň dvě. Zareagovala překvapeně: „Why?“ Když jsme se o tom bavily, řekla mi, že moje moravská šetrnost jí přijde „amazing a rozkošná“. Mého muže ta šetrnost dojímalá. Ale ani jeden ji nechápali. Nikdo ji nechápal. Když jsem si za pár týdnů chtěla nechat podrazit boty, dostalo se mi šokující otázky: „To jsou nějaké památeční? Proč si prostě nekoupíte nové?“ Sbalila jsem je a nechala podrazit v Praze, kam jsem si v únoru odskočila pro snoubenecká víza. Od jejich vyzvednutí jsem měla přesně devadesát dnů na to, abych odletěla, vdala se a sňatek doložila úřadům.

Vzali jsme se v zahradách Yaddo ve státě New York, asi dvě hodiny na sever od New York City a pár minut jízdy od místa, kde se můj muž narodil a kde jsme se zasnoubili. Zahrada s překrásnou dřevěnou stavbou uprostřed slouží mimo jiné jako umělecká kolonie tvůrcům, kteří pracují na něčem přelomovém a nemají na to potřebný klid. Dům je plně vybavený a ze zdí tu dýchá příslib, že když se tady Mariu Puzovi povedlo napsat *Kmotra*, mohlo by se něco mimořádného podařit i vám. Tak jsem si aspoň tu symboliku přeložila já pro své manželství.

Svatební šaty, které se ve Spojených státech nepůjčují, ale většinou kupují, jsem sehnala ve výprodeji v obchodním domě David's Bridal za 250 dolarů. Většinu svého života jsem si představovala, že je se mnou vybere maminka

nebo kamarádka a že budou přesným opakem toho, co bylo v tomto obchodě na věšácích: kilometry látky méně či více důmyslně smotané do různých tvarů, kopečků a nadýchaných oblak. Ve jménu nevyhoštění z této země, pokud bych snad nesplnila termín pro vdavky, jsem potlačila sny, zamáčkla slzu a nastartovala vnitřního českého praktika. Šaty jsme vybrali společně s B., korzetovou podprsenku k šatům mi ve zkušební kabince zapnul také on a k oltáři mě dovedl bratr. Soudci, který nás oddával, jsem odezírala ze rtů snad všemi póry těla, a stejně jsem rozuměla každé možná třetí slovo, které jsem měla zopakovat. Pokoušela jsem se cosi huhlat, až jsme se dobrali k „I do“. Moje příjmení přestalo být Rýznerová a změnilo se na LeBlanc. V ruce jsem měla papír opravňující mě k legálnímu životu ve Spojených státech amerických a v hlavě kombinaci radosti, úzkosti, vzrušení i obav z nových začátků v nové zemi.

Třešňový festival

(psáno pro časopis), březen 2018)

V období kolem Velikonoc je v americké metropoli každoročně bezkonkurenčně nejslavnostnější atmosféra z celého roku. Město jako by shodilo přehnaně seriózní, úřednický strojený kabát a obléklo si barevný karnevalový kostým. Zatímco jindy se sem, hlavně z New Yorku, jezdí na otočku, proběhnout hlavní památníky, vyfotit se u Bílého domu a pak šup z té nudy zase rychle zpátky, kde to žije, v tuhle dobu se sem sjíždějí statisíce návštěvníků, kteří si berou dovolenou, bookují hotel a doslova za pět minut dvanáct házejí věci do kufru.

Nedělají to kvůli Velikonocům, ale kvůli několika málo dnům, kdy ve městě kvetou okrasné japonské třešně – sakury. Sama jsem tady pět let a vždycky, když se to děje, mám pocit, že je hřích prosedět byt jen hodinu doma. A tak většinou bývám na trávě pod některou z třešní, na kolenou rozevřenou knížku, počítač, říkám si, že budu číst, psát, ale pak tam jen tak sedím, koukám, nechávám na sebe padat růžové okvětní lístky a užívám si ten transcendentní zážitek. Byla jsem tady i v rok, kdy jsem měla chřipku, loni v šesti- neděli, budu tady letos, ačkoliv už teď dobře vím, že bych se měla učit na závěrečné zkoušky ve škole a u sakur se nejde moc soustředit. Každý den si vybírám jiný strom, pod který si sednu, a mám z čeho, neboť je jich tady tři tisíce sedm set padesát. Když sem brzy dopoledne mířím, schválně

nevystupuju z metra v D.C., ale o zastávku nebo dvě dřív, ještě ve státě Virginie, abych musela přejít most a mohla si třešňové stromy vychutnat o trochu déle. Z dálky vypadají jako hory bílorůžové bavlny nebo obrovské chomáče cukrové vaty.

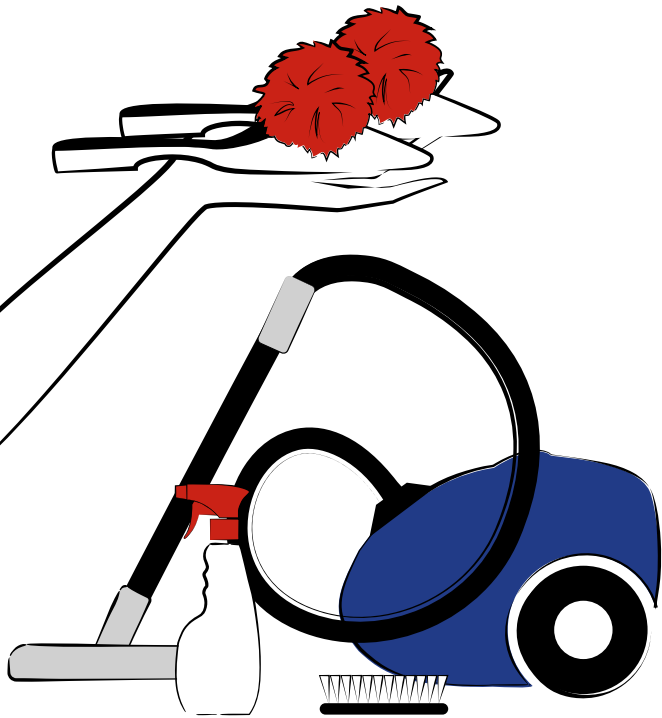
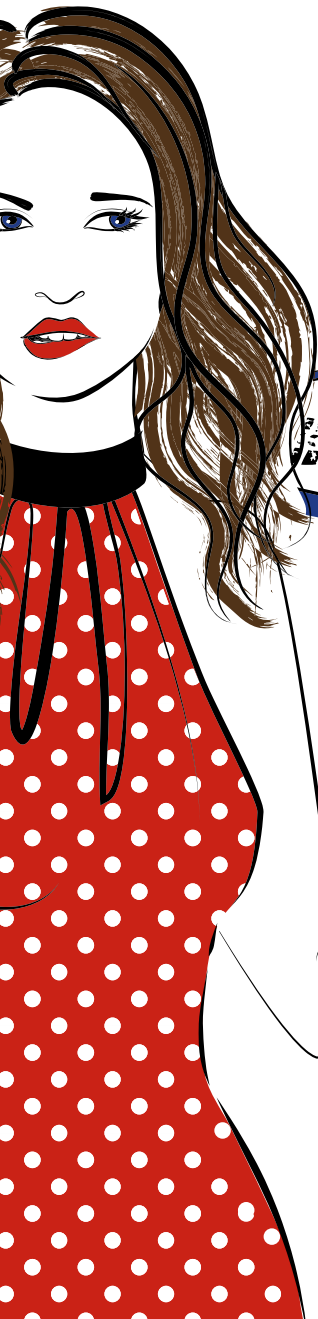
Alespoň jednou se každý rok zastavím také v některém z růžových informačních stánků, kde milé ženy vyprávějí o zahájení sakurové tradice a učí mě rozeznávat některé druhy, třešeň jošino, kanzan, akebono, fugenzo... a já se vždycky usmívám, protože ani za pět let, co tu jsem, nepoznám rozdíl.

Washingtonskou tradici vysazování sakur zahájila v roce 1912 tehdejší první dáma Helen Taft. S manželkou japonského ambasadora vysadily u jezírka uprostřed města první dva ze tří tisíc stromů zaslaných do Washingtonu starostou Tokia. Dvoutýdenní festival s mimořádně nabídnutým programem se ale zrodil až začátkem devadesátých let. Dnes u stromů vystupují hudebníci a tanečníci, hrají orchestry, grilují se hamburgery, smaží hranolky, motá cukrová vata, běžci pod nimi utíkají prestižní závod na deset mil a na úplný konec, když už skoro všechny lístky popadají do vody, kolem sakur projíždí průvod s alegorickými vozy. Miluju to – sama jsem si z pravidelné návštěvy udělala tradici, v zemi takřka bez tradic.

O důležitosti třešňového festivalu pro hlavní město Spojených států svědčí i fakt, že se o něm začíná mluvit hned po Novém roce, kdy se různé předpovědi předhánějí

v analýzách zimy a odhadech, kdy zhruba stromy pokvetou. Biologové rozeznávají šest fází rozkvětu, které už od konce února pečlivě monitorují všechny tuzemské deníky. Společně s televizními stanicemi denně přinášejí zpřesňující předpovědi takzvaného peaku neboli největšího rozkvětu, který trvá jen necelé dva týdny. Obvykle to bývá poslední týden v březnu a první v dubnu, v minulosti už se ale několikrát stalo, že pupeny pukly už patnáctého března, nebo až výrazně později – osmnáctého dubna. Právě tahle nepředvídatelnost dělá tu nádheru ještě o něco mimořádnější, když nutí zvědavce mimo okolí hlavního města přijíždět na poslední chvíli, ačkoliv pak se jim výlet na třešně značně prodraží. Kromě toho si musí přivstat, pokud si je chtějí užít o samotě. V tyhle dny bývají na dálnici číslo 66 vedoucí do města zácpy i během brzkých víkendových rán, aby si lidé pod kvetoucími sakurami zajistili místo, rozložili deku, židli, k ní malou přenosnou lednici s chlazenou colou a ledem a velký tác barevných sušenek. Hezky, zase mi tady bude hezky, budu mít pocit, že svět je úplně v pořádku, a půjdu sem každý den včetně víkendu, davy nedavy.

Až odsud jednou budu muset odjet, bude mi jarní třešňový festival chybět jako máloco.

Kapitola 2

Po koberci bosa

Zabydleli jsme se na předměstí hlavního města ve státě Virginie. Náš byt byl v menším rezidenčním komplexu vzdáleném pár minut chůze od metra, kterému trvalo dalších čtyřicet minut, než dojelo k Bílému domu. Nebylo to místo, které by zabíraly televizní kamery, ale naštěstí to nebylo ani pár osamělých budov ve změti dálnic a odstavných parkovišť. Na začátku jsem tápala, jak místo přesně popsat přátelům z Čech, neboť většina lidí si americké bydlení spojuje výhradně s představami, které jsem ještě nedávno nosila v hlavě i já sama: tedy s obrázky z New Yorku či jiných velkoměst, kterým vládnou věžáky, spousta betonu, oceli a skla. Jiným zase pojem předměstí evokoval ošklivé sídliště jako v některých částech Prahy, Brna či Ostravy. K tomu měl však harmonicky barevně laděný komplex zasazený

uprostřed zeleně, kde večer upravení lidé venčili upravené psy, opravdu daleko. Přestože bydlení se mi líbilo, bylo spojené s několika věcmi, které mě znepokojovaly.

V první řadě jsem měla problém s tím, že celý dům je dřevostavba. Dřevostavby ve Spojených státech mají svůj původ v dobách, kdy rychle rostl počet přistěhovalců, kteří chtěli jednoduché, rychlé a levné konstrukce, které zvládl i špatný řemeslník. Od příjezdu mě fascinovalo, jak rychle se tady staví. Jeden den jsem projížděla kolem místa, kde řemeslníci dokončovali základní dřevěnou konstrukci nového domu. Když jsem se tam vrátila za pět týdnů, už se tam stěhovali první nájemníci. Údajně to tak bylo vždycky. Budovalo se a budovalo se, a protože stavby nebyly nijak zvlášť kvalitní, opravovalo se, bouralo, věci se vytvářely znovu, peníze se točily a lidé měli práci. Dřevostavby jsou krásné na pohled, ale děsily mě svou křehkostí. Kdykoliv jsem si ve čtvrtém patře představila všechny ty krby, plynové sporáky a grily, které plály pode mnou, a v duchu si je propojila s neustále se ozývajícími sirénami hasičských aut, zdálo se mi, že je pouze otázka času, kdy ve Spojených státech v nestřeženém okamžiku shořím na popel. První dny jsem proto probděla v pohotovosti.

Nemohla za to jen a pouze dřevěná prkna, z nichž byl postavený náš dům. Ale vinu za to částečně nesla taky mřížka ve zdi, součást našeho bytu sloužící jako náhrada českého topení, co v zimě produkuje teplo a v létě se mění v klimatizaci. Byla tak hlučná, že mě na začátku doháněla

k šílenství. Přesouvala jsem se s polštářem z ložnice do obýváku a zase zpátky, stlala jsem si na podlaze v koupelně a cpala jsem si špunty do uší. Když už mé zoufalství začalo být skoro nesnesitelné, abych si aspoň trochu odpočinula, v noci jsem jednotku prostě vypla. Jenže zrovna když se mi zdálo, že se konečně nořím do blaženého spánku, B. vedle mě na posteli se posadil a začal zkoumat, co se děje. Probudilo ho ticho!

Velmi obtížně jsem si zvykala také na to, že v našem bytě chybí předsíň. Dodnes mě dostává, že kdykoliv u nás doma otevřu vstupní dveře, vpadnu rovnou do kuchyně. Anebo u manželových rodičů zase rovnou do obýváku, jehož nejkratší stěna je místo obrazů ozdobená pěti věšáky: na kabáty a vodítko na psa.

Snad nejvíc ze všeho mě ale rozčilovala koupelna. Poprvé v životě jsem se mohla pochlubit vlastní, určenou pouze mně, nicméně s příšernými masivními dřevěnými poličkami a mělkou vanou, která má být doopravdy spíš sprchovým koutem. V ní jsem navíc měla něco, co už jsem dřív viděla v bytech jiných lidí a těžko trpěla – sprchy s pevnou hlavicí. Už jsem to nemohla klást za vinu jenom manželovým konzervativním přátelům (a jejich ještě konzervativněji vybaveným bytům) nebo průměrným hotelovým řetězcům. Zdálo se, že nepraktické koupelnové zařízení, které nedovoluje umýt si pořádně vlasy (natož jiné partie), bylo všudypřítomné. Rozhodla jsem se, že se na tu záhadu co nejdřív vyptám, a nadnesla jsem tu otázku na jednom z nejbližších setkání

s přáteli. Ukázalo se, že Američané, překvapivě, dostávají kulturní závrať zase ze sprchové hadice. Jeden ze zúčastněných se mě zeptal, jak se dají dvěma rukama zvládnout tři věci: pořádně se umýt, držet sprchovou hadici a mířit s ní za každých okolností jen a pouze na tělo tak, aby člověk nevyplavil koupelnu. A pak taky chtěl vědět, proč jsou evropské toalety oddělené od zbytku koupelny a splachují s takovou razancí. Co do nich proboha házíme, že potřebujeme tak ohromný tlak?

Sluší se podotknout, že sprchu s hadicí měli v porodnici, kde jsem přivedla na svět našeho syna. Byl to jeden z důvodů, proč se mi tam tolik líbilo.

Bly však i věci, které mě na našem bydlení nadchly. Dodnes pro mě vlastně představují něco výjimečného.

Za prvé, celý bytový areál je pojatý jako velký hotelový komplex, v jehož středu stojí budova recepce. Její součástí je útulné obývací posezení u krbu nebo na baru (v ceně nájmu je káva a čaj) a také rozlehlá kancelář s počítači a tiskárnami pro nájemníky pracující na volné noze, kterým už se zajídá trávit čas doma nebo po kavárnách. K recepci je připojené ještě fitness centrum a venkovní bazén, který je v provozu každoročně od května do září. Dodnes mě ohromuje, že kdykoliv se jdu vykoupat, dohlíží na mě plavčík.

Bytový komplex zaměstnává několik správců a opravářů, kteří se přemísťují po areálu v golfových vozících. Velká výhoda je, že kdykoliv se nám v bytě něco pokazí, stačí napsat krátký informační e-mail. Během pár hodin dorazí správce a jeden až dva Mexičané, aby se podívali, o co konkrétně se jedná. Většinou jsou připravení rozbitou věc rovnou nahradit. Jak už jsem naznačila, do teď mi dělá potíže pochopit, že ve Spojených státech se některé věci zkrátka neopravují. Jednou se mi stalo, že se sama od sebe zapnula mikrovlnná trouba a linul se z ní lehký zápach. Když o hodinu později dorazila údržba, správce vezl na vozíku rovnou náhradní. „To se ani nesnažíte zjistit, co by to mohlo být?“ zeptala jsem se. Správce mi odpověděl, že pro management je nejdůležitější bezpečnost obyvatel a můj popis chování mikrovlny zněl „příliš dramaticky“. Proto se rozhodli starou vyhodit a instalovat novou.

Překvapená jsem byla také z faktu, že náš byt disponuje pračkou a sušičkou. Z amerických filmů a několika návštěv New Yorku jsem měla pocit, že přestěhování do Spojených států s sebou automaticky nese pravidelné posezení s knihou před stovkami otáčejících se bubnů, které melou všechno od podprsenek po flekaté gaučové potahy. Napadlo mě taky, zda nebude nutné přemáchnout dvakrát týdně spodní prádlo ve dřezu, jako to dělaly některé mé kamarádky v New Yorku. (Nejprve nádobí, pak prádlo, dřez pořádně vydrhnout, a nakonec v něm vykoupat dítě.) Začala jsem tedy náš byt považovat za něco luxusního, ačkoliv

stará, shora plněná pračka tomu obrazu nemohla být vzdálenější. Jediné dva knoflíky, které měla, bylo otáčivé kolečko teplá–studená a startovací knoflík. Dodnes je velká záhada, co vytáhnu, když do bubnu házím kousky, které se mají prát na třicet, a tiše se raduju z každého evropského trička a svetru, jež mě v Americe navzdory zdejšímu způsobu praní doprovází od chvíle, co jsem se sem nastěhovala. Na druhou stranu, v kapse zapomenuté dolary se na studeno i teplo vyperou precizně, jako by je pračka natiskla.

A nakonec, poprvé v životě jsem si ve Spojených státech užívala, že mám vlastní šatnu s botníkem. Náš byt totiž neměl nejen předsíň, ale také vůbec žádné skříně. Jen spoustu stejných bílých dveří! Přestože první den jsem se dost často pletla a chodila omylem do koupelny, jistá část mé bytosti se cítila blaženě. Znamenalo to nicméně, že kdykoliv se v šatně obuju, abych vyrazila ven (nebo kdykoliv z venku dorazím zpátky do bytu), musím v botách přejít přes vysoký smetanový koberec v obýváku.

Nic ohledně bydlení nezajímalo mé přátele v Česku tolik jako to, jestli se doma přezouváme. Máloco je tak zjevným rozdílem mezi Čechy a anglofonními národy jako procházení se po vlastním domově v obuvi, ve které jste právě přišli z ulice. Upřímně: líbilo se mi, že se zouvat nemusím, ale většinou jsem si nemohla pomoci

a boty jsem si všude sundávala. Hlavně z toho důvodu, že mi byly prostě nepříjemné. Každopádně mě bavilo občas experimentovat s nezouváním: nemuset se ohýbat, vázat tkaničky, a to celé znovu, když jsem v pokoji třeba zapoměla mobil a potřebovala jsem si pro něj skočit. „Opovaž se v botách!“ volávala na mě maminka na Moravě. Tady na mě volali obráceně: „Opovaž se sundávat si boty.“

Nezouvání mi prvních pár měsíců přišlo tak revoluční, že jsem ho vášnivě – ačkoliv vzhledem ke svému chování vlastně falešně – obhajovala dokonce v jednom časopise. Pokud si dobře vzpomínám, sundávání bot jsem tam společně s igelitkami, třpytivými kamínky na nehty, mnohobarevnými vlasovými přelivy a tykání Vietnamcům zařadila k nejhorsším českým zlovykům.

Ta obhajoba byla falešná taky proto, že čím jsem ve Spojených státech byla déle, tím častěji jsem se potkávala s Američany, kteří si boty sundávali. A dokonce o to neváhali požádat návštěvy. Nebylo na tom nic divného hlavně z toho důvodu, že za mořem odpadalo to, co podle mě českým odpůrcům přezouvání vadí především: nabízení přezůvek. Byl prostě rozdíl postávat na domácím večírku nachešaná, navoněná, v koktejlkách a bílých papučích s logem tureckých aerolinek (když předtím jste si za civění panikařících hostitelů zkusili pět párů papučí hotelových plus jedny růžové klouzavé Ikea a žádné vám nepadly) a postávat tamtéž bosa. Absenci přezůvek mají Američané zkrátka vymyšlenou dobře.

Jistě, pořád jsem se nacházela ve společnosti, kde se většina lidí nepřezouvá vůbec. Takže když jsem viděla svého muže, jak unavený po příchodu z práce padá v botách rovnou do postele, měla jsem to asi ignorovat. Já si ale nemohla pomoci a nějakou poznámku jsem vždycky utrouсила. Nejčastěji to bylo: „Neuvěříš, ale zrovna dneska jsem vysávala!“ Neměli jsme doma viditelný nepořádek ani špínu. Byly vidět právě až ve chvíli, kdy jsem zapnula vysavač.

Na zouvání jsem sice nijak striktně netrvala, ale tu větu jsem nejspíš vyslovila tolikrát, že B. si začal boty sundávat. A když náhodou ne, snažila jsem se aspoň nebýt popudlivá. U návštěv jsem to pak neřešila vůbec. Přijala jsem, že v zemi, kde se nacházím, jsou boty pro celodenní nošení zkrátka přirozené. A občas jsem si v duchu a ve srovnání s moravskými přáteli připadala dokonce jaksi pokroková, když jsem nevytvářela žádný společenský tlak.

Pokrokový přístup mě držel do doby, než se mi narodil syn. Jakmile jsem držela v náručí malé miminko nebo ho položila na hrací podložku na koberec, už mi návštěvy pošlapávající náš koberec v botách z ulice nepřišly přirozené, ale barbarské a drzé. Ať jsem se snažila sebevíc, nedokázala jsem jim vysvětlit, proč se pohrdlivě usmívám, když mi američtí rodiče popisují úmorné sterilování dudlíků, lahviček a elektrických odsávaček, zatímco sedí na gauči v botách, nohy dvacet centimetrů od hlavičky mého syna. Jako na jiné planetě jsem si pak připadala jednou odpoledne v restauraci, kdy mu dudlík vypadl z pusinky na stůl vedle mého

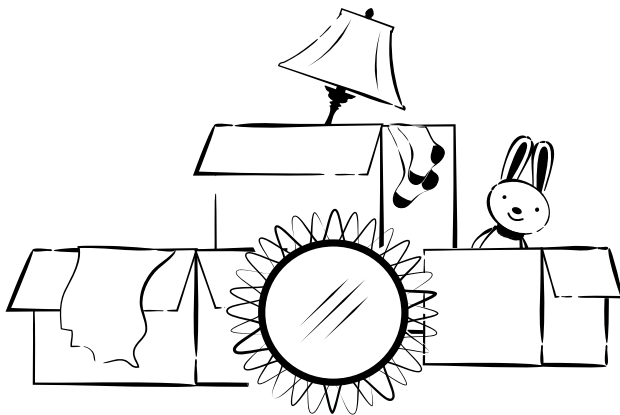
talíře. Než jsem mu ho vrátila, trochu jsem ho ocucala, ale podle mé americké rodiny se na něj za půl vteřiny, během níž dudlík spočíval na dřevěném povrchu stolu, přesunula asi tak jedna miliarda dvě stě milionů bakterií. „To mu ten dudlík ani neumyješ?“ zpanikařilo osazenstvo, které o dvě hodiny později kráčelo v botách přes celý náš byt k dětské postýlce, aby dali děťátku dobrou noc.

Podobnou zkušenost jsem zaznamenala pár měsíců poté, co jsem jednou v pátek dorazila do jeslí v domnění, že tam na jeden den v týdnu zapíšu svého chlapečka. Drželo mě to zhruba minutu, než se tam jistý tatínek přes dětský koberec pomalovaný autíčky prošel v nepříliš čistých teniskách, aby si po práci vyzvedl svoje batole. V hormonálním pohnutí jsem popotahovala, že se proti mně spíkl celý obuvnický svět.

Uklidnilo mě až to, že když jsem toto téma zmínila na blogu, ozvalo se mi několik čtenářek se stejným příběhem. Jistá Češka z Texasu se mi třeba svěřila, že ačkoliv by potřebovala delší hlídání, bere děti ze školky už po obědě, neboť je tam k odpolednímu spánku ukládají do postýlek v botách. Ačkoliv je v Americe skoro deset let, dodnes z toho dostává kulturní závrať. To si radši práci dodělá po nocích.

Když píšu tuto knihu, mému synovi je rok a půl a do školky ještě nechodí. V zimě docházíme jednou za týden do herny, kde ochotně příplácím deset dolarů navíc prakticky pouze za fakt, že se tam děti i rodiče zouvají a boty se

skládají do uzavřeného botníku. Až náš rodinný rozpočet jednou zbankrotuje, řekl mi nedávno můj muž s tichou výčitkou v hlase, bude to kvůli mým investicím do neobouvání. Má naprostou pravdu.

Garážový výprodej

(psáno pro časopis *Glanc*, srpen 2017)

V polovině léta jsem se s mužem po dlouhé době podívala do jeho rodného města. Měli jsme v plánu zastavit se u rodičů a taky pozdravit pár přátel. Bohužel všichni byli zrovna nějak zaneprázdnění uklízením. Ne že by přenášeli předměty a utírali prach. Zbavovali se věcí. Nadšeně. S vizí lepší budoucnosti. A tak nějak typicky po americku podle návodu drobné Japonky Marie Kondo, která na radách, jak uklízet, trhla jmění. Každopádně: poprvé za čtyři roky života v USA jsem se ocitla na takzvaném garage sale neboli garážovém výprodeji. Není to nijak nadsazené, zdejší lidé opravdu prodávají krámy z garáže. Z velké části proto, že ani tak velké domy, jaké známe z filmů a seriálů, nemají sklepy ani půdy. Všechno opotřebované, okoukané a staré tedy končí v garáži. A protože v průměrné americké domácnosti se dá podle jednoho výzkumu najít přes tři sta tisíc položek, je zboží na prodej dost. Někdy tolik, že pětasedmdesát procent Američanů prý nemůže zaparkovat v garáži auto – už se mezi ty krámy prostě nedá zajet. Takže jednou dvakrát ročně garáž otevřou dokořán a vystrčí k silnici ceduli s nápisem o výprodeji.

Aby zájemců přijelo co nejvíc, poučuje mě Dave, u něhož v garáži si teď píšu poznámky k tomuhle fejetonu, je dobré dát také inzerát do místních novin a na internetové stránky čtvrti. A protože Dave tentokrát bere úklid z gruntu,

jde ještě dál: vynesl část svých věcí před garáž a na stolky dekorované červenými ubrusy vyložil nejatraktivnější kusy, aby náhodně projíždějící lidé viděli, že stojí za to zastavit. Mikrovlnka za patnáct, kávovar za dvanáct, BlueRay přehrávač za deset, o stůl je opřené i ucházející horské kolo s píchlými pneumatikami – proto je za pět. (Kdo to řekl, že v Americe se dá koupit všechno za jakoukoliv cenu? Je to pravda!)

Směrem do garáže se atraktivita věcí snižuje, ale také klesají ceny. Právě se hrabu v jedné ze tří obřích krabic plných kuchařek, které by klidně mohly posloužit jako průřez trendy v dietách za posledních patnáct let – od tuku coby úhlavního nepřítele štíhlosti na začátku století po lepek, strašáka současnosti. Vůbec se neodvažuju dvousetkilového Davida zeptat, která podle něj stojí za dolar. A tak jdu dál: dřevěná polička, stojan na květiny první až desátý, asi padesát plyšáků každý po padesáti centech, pečicí mísy, zavařovací sklenice, vázy, obrazy, džíny, do kterých Dave marně hubl, a úplně v rohu asi deset kilo těch nejkýčovitějších vánočních dekorací – včetně koulí, ve kterých ve dvaatřiceti stupních sněží. Sníh v létě – dvacet centů. Upřímně to tu na mě působí trochu jako zatuchlé vetešnictví, trochu jako skládka odpadu, uprostřed níž teď sedíme na barevných rozkládacích židlích s otvorem pro plastový kelímek na pět litrů Coca-Coly a čekáme na první nakupující. K mému velkému překvapení to netrvá dlouho a před garáží zastavuje jedno auto za druhým. První je pryč mikrovln-